

Perinnebiotooppien
ja luonnonlaiduntien
peruskunnostus

Luonnonlaitumet ja perinnebiotoopit

- Luonnonlaidun:

pellon ulkopuolista maatalousmaata, jota ei kynnetä, lannoiteta eikä kylvetä, myös entisiä peltoja (miten jatkossa vanhat sv ym. monivuotiset nurmet)

- Perinnebiotooppi:

perinteisen maankäytön (niitto, laidunnus, raivaus, lehdestys) ylläpitämiä ja muovaamia elinympäristöjä, jotka ovat tuottaneet karjan tarvitseman rehun. Omia luontotyyppejään, niityt, kedot, hakamaat, metsälaitumet...

Raivaukset ja raivaustähteiden keruu

- Raivausvelkaa: Kallista ja aikaa vievää
- Helmi-tuki uusille alueille
- Ylläpitoraivauksiin ympäristösopimuksen korvaukset
- Raivausten seurauksena hieno alue, Arvoluokan nousu
- Ylivoimaiset alueet mukana laitumessa mutta ei sopimuksessa

Ylläpitöraivaus: Vesakon ja taimien raivaus vuosittain

Luonnonlaidunten hoito on **jatkuvaa** taistelua...

- Rehevöitymistä ja umpeenkasvua sekä ei-toivottuja kasveja vastaan: kastikka, sananjalka, nurmilauha...

Tehokas peruskunnostus maksaa itsensä takaisin työmäärässä, helpottaa jatkohoitoa ja nopeuttaa alueen arvon nousua (myös L → P)!

- Vesakko
- Rehevä kasvillisuus
- Ensimmäiset viisi vuotta

Kunnostusvaiheen perinnebiotooppi

Iso osa Suomen perinnebiotoopeista on vielä
kunnostusvaiheessa

Lajisto pääosin umpeenkasvuvaiheen lajistoa (nurmipuntarpää,
nurmilauha, mesiangervo, koiranputki, järviruoko...)

Perinnemaisemalajisto taantunut

Raivaus/niitto/laidunnus

”Kunnostuslaidunnus”

- Vaateliias perinnebiotooppilajisto kestää yleisesti laidunnusta paremmin kuin tavanomainen lajisto
- Tavoitteena taannuttaa voimakkaalla laidunnuksella korkeaa yksipuolista kasvillisuutta ja **vesakkoa**
- Lyhytaikainen, voimaperäinen laidunnus
 - ↔ koko kesän kevyt laidunnus
- Aikainen aloitus keväällä
- Herkät alueet erikseen? Lepo tai syksyn laidunnus

Laidunnuspaine normaali(hah)vuonna

Arvioita perinnebiotoopeille soveltuvista laidunnuspaineista (eläimiä/ha) koko laidunkauden ajalle (noin 120 laidunpäivää). Lähde: Perinnemaisemien hoitotyöryhmän mietintö 2000.

Perinnebiotooppi	Hieho < 1 v	Hieho > 1 v	Lihanauta < 1 v	Emolehmä + vasikka	Uuhi + 2,5 karitsaa	Hevonen
Kuiva niitty / keto	1,0 – 1,2	0,5 – 0,8	0,4 – 0,6	0,2 – 0,4	1,5 – 2,0	0,4 – 0,8
Tuore niitty	2,0 – 2,5	1,0 – 1,8	0,9 – 1,2	0,5 – 0,8	2,0 – 2,5	1,0 – 1,4
Kostea niitty / rantaniitty	1,5 – 3,0	1,0 – 1,8	0,7 – 1,4	0,5 – 1,0	2,0 – 4,0	0,8 – 1,6
Hakamaa	1,2 – 2,0	0,7 – 1,3	0,5 – 1,0	0,4 – 0,8	1,5 – 2,5	0,6 – 1,2
Metsälaidun	0,2 – 0,8	0,05 – 0,5	0,05 – 0,4	0,04 – 0,3	0,2 – 1,0	0,05 – 0,4
Viljelty laidun	7,5	4,8	3,6	2,5	10	3,9

Laidunnuspaine

- Laidunkauden pituus
- Tuotanto/kasvutavoitteet
- Kasvukausi: lämpö, sademäärä...
- Alkukesällä kovempi laidunnuspaine

Joustavuus, varalaitumet (joka 2. vuosi laidunnus, loistorjunta)

Laidunnuksen aloitus

- Aikaisin (korsiintuminen, rehun ravintoarvo, alkukesän kasvu)
- Lantakuoriaiset, pitkä laidunkausi
- Linnut ja rantaniityt

Ongelmakasvit:
kastikka, sananjalka,
nurmilauha,
järviruoko

- Aikainen aloitus
- Nopea ylilaidunnus
- Niitto
- Muita keinoja?

Lampaat 12.5.

—

Karja on avainasemassa
perinnebiotooppien säilymiselle:
Niitto ja niittojätteen korjuu
(7 henkeä/3 h/0,20 ha = 105
h/ha)

- Eriika Lundström
- Luonnon- ja riistanhoitosäätiö
- eriika@luontojariista.fi
- Puh 040 717 8797

